UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Domesticis & ptotectoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

cēdi eſtimādi ſunt digni ea dignitate,qua fungūtur vicarij Prin
1 cipis.h.d.† No.hanc legem pro doctoribus,qui legunt in ciuitate
Peruſij nam gaudebunt priuilegio huius legis,cum hec ciuitas
habeat priuilegium ſtudij, prout ciuitas Conſtantinopolitana,
2 Item no.† quod ſi aliquis approbatur,debet iudicari dignus per
cetum doctorum,⁊ cetu hoc iudicante debet eſtimari dign⁹.† Vlti
mo no.gl.hic poſitam,quod nouem doctores debent eſſe in appro
bando vnum doctorem.Ciuitas tamen Peruſij habet priuilegiū
b quod ſufficiant quatuor[a] excepto preſentante.[b]

ADDITIONES.

a ¶ Quod ſufficiant quatuor.Sunt ⁊ alie vniuerſitates que pari
vtuntur priuilegio.de quibus dixi poſt Iac.Rebuf.in l.vna.nu.
j.in ver. ter examinaretur.ſupra de athletis.lib.x.
b ¶ Adde quod ſi doctores collegij dāt fabas reprobatorias ſcho
lari per odiū,⁊ non iuſte ⁊ cancellarius ſiue notarius collegij hoc
videat ſolum per odiū,ipſe ſolus poteſt approbare ſcholarē. Ita
dixit Inn.in c.ex literis.de cōſti.qui alle. Io.de Lignano.plus di
xit Abb.in c.cauſam.de offi.dele.quod ſi ſcholaris habet aliquē
doctorē de collegio,ſuſpectū poteſt talis ſcholaris ire ad Recto-
rem,⁊ ei proponere cauſam ſuſpicionis,qua ſuſpicione docta po-
teſt Rector prohibere talem doctorem ne ingrediatur examen.

De ſilentiarijs & decurionibus eorum. Rub.XVI.

LEX I.

Decuriones. Poſt depoſitum decuriona
tus officium decurio poteſt
eligere vtrum velit eſſe magiſter officiorum domeſtico
rum.vel Comes,⁊ poteſtatem Principis adorandi ha
bet,⁊ ſalutandi adminiſtratores ipſius.

LEX II.

Vnuſquiſque. Deccurio ⁊ ſilētiarius a tyro
nijs eorumque preſtatione ha
betur immunis,nec preſtare cogitur collectas extraordi
narias,que neceſſario imponuntur.h.d.

LEX III.

a **Decurionibus.**[a] Priuilegia data decu-
rionibus ⁊ ſilentiarijs per
hanc l.confirmantur,⁊ eis conſeruantur,licet ad maiorem
aſcenderint dignitatem,nec eis preiudicatur in hoc per aliquod
generale vel ſpeciale ſtatutum, vel reſcriptum diſponens contra-
rium. Itē a muneribus hic deſcriptis ſunt immunes.Hoc tamē
priuilegium habebunt tres decuriones,⁊ xxx.ſenatores,⁊ ita de-
mum ſi per xiij.cōtinuos annos peregerint inculpatum officium
eorum,⁊ ſi decuriones ſenatores fuerint electi, immunitatem ha-
bent,⁊ honore curie ſine functiōe letant̄ cū quieti traditi fuerint
⁊ iudex predicta non obſeruans decē libris auri mulctabit̄.h.d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Iſtum tex.alle.Bal.in l.fi.§.ſi contra ius vel vti.pu-
bli.⁊ Ang.concordat Bar.⁊ gl.de eo quod dicit clauſula genera
li.De hac.gl.cum tex.exclamat Ro.in l.hac conſultiſſima. §. qui
teſt.facere poſſ.⁊ in l.ſi vero.§.de viro.ſol.ma.in fallētia de publica
vtilitate.Bal.in l.placet.de ſacroſ.ec.⁊ in l.j.de nouo Codi.cōpo.
⁊ in l.dotalem.§.de teſt.mili.⁊ in l.ſi cum mili.ff.de dolo,⁊ in auth.
habita.ne filius pro patre,⁊ in c.j.§.ſanctum. quo tempore miles
inueſt.petere debeat.

LEX IIII.

Ne ad diuerſa. Silentiarij ⁊ eorum vxores ci
uiliter,⁊ criminaliter ſunt cō
ueniendi coram magiſtro officiorum.h.d.

LEX V.

2 ☞ Acquiſitum a doctore aduocato, vel aſſeſſore, eſt eius pro-
prium,⁊ peculium caſtrenſe dicitur.
3 Donatum ꝑ patrem filio in eius doctoratu eſt proprium filij,ve-
lut peculium caſtrenſe.

Iubemus. Silentiarij in poteſtate conſtituti,
quicquid acquirūt,retinent tanquā
caſtrenſe peculium nec eis per parētes auferri poteſt,nec
poſt parentum obitum fratribus conferre tenentur,nec etiā tenē
tur conferre fratribus illud quod parentes,vel alij donauerūt ra
tione militie ſupra dicte. Itē excuſantur a tutelis ⁊ curis,⁊ filij eo
rum inuiti ad preturam non vocantur.Et per hanc l.non deroga
1 tur priuilegijs eis datis.h.d.† No.hic caſum expreſſum, ꝙ filius
militās inermi militia,illud quod acquirit ratiōe dicte militie,ap
pellatur peculium quaſi caſtrenſe,adeo quod ipſum ſibi retinere
pōt inuito patre,nec tenetur conferre fratribus poſt mortem pa
2 tris. † Et ſic videtur hic caſus qđ ſi filius doctor,vel aduocatus
vel etiā aſſeſſor,illud ꝙ acquirit in tali militia militando,ſibi reti-
neat precipuum,tanquam caſtrenſe peculium,adeo quod non te
netur conferre ipſum fratribus poſt mortem patris. Pro quo fa
3 cit l.fori.§.de aduo.diuer.iud.† Vltimo hec hec lex eſt optimū ar,
ꝙ ſi pater filio doctorādo multa fecit encenia,aut etiā alij conſan
guinei,quod illa omnia encenia filius doctorandus retinet,velut
caſtrenſe peculium,⁊ patri vſuſfructus nō queritur,nec etiā tene
tur poſt mortem patris diuidere inter fratres per viam collatio-
4 nis.† An autem pater,qui miſit filium ad ſtudium , teneatur ei e-
a mere libros.Dic vt no.per gl.§.ad Mace.l.Macedoniani[a].

ADDITIO.

a ¶ L.Macedoniani.Et ibidem Bal.⁊ Do.limita tamen ſi filius
ſit boni ingenij,non aliter,vt per Bal.ibi per l.Stichum.de le.iij.

De domeſticis,& protectorib. Rub.XVII.

LEX I.

Domeſtici. Domeſtici,⁊ protectores pricipis
ſalutantes vicarios,⁊ prefectuꝫ,ip
ſos oſculari poſſunt,ac etiam omnes reuerentiam debent
adhibere.

LEX II.

Primicerius. Primicerij domeſticorum,⁊
protectorum funguntur di-
gnitate ſpectabili,alij ſubſequentes in gradu poſt ipſum
vſque ad numerum decem inter clariſſimos numerantur,ita tamē
quod qui prior eſt in loco prior ſit in ordine,h.d.

LEX III.

a **Si quis.** [a] Domeſticus vel protector,qui ſine licen
tia Principis ſe abſentauit a curia, non
ex cauſa Reipublice ſi per biennium abſens fuerit, poni
debet poſt quintum in ordine,ipſorum.ſi triennio in x.gradu po
natur,ſi quadriennio,loco nouiſſimo erit habendus,ſi quinquen
nio,ſpoliandus erit a cingulo.h.d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Bar,in l.aut facta.§.tempus.ff.de pe.alleg.iſtuꝫ tex.
in l.ij.j.de primipi.quod matricula extinguitur quinquennio,an
ſi quis de nouo petat matriculari,debet iterum ſoluere, vel ſuffi-
ciat prima ſolutio.Tex.eſt quod ſufficiat prima in l.pe.in fi.de cō
ſul.quem tex.allegat Bar.in conſilio,quod inci.ſcholaris ſoluit
matriculaꝫ,vt refert ⁊ ſequitur Ro.no.xxxiij.in litera,m.Et hanc
l.Bar.alle.l.pe.de teſt.mili.

LEX IIII.

1 ☞ Heres officialis decedentis in officio,debet habere ſalarium
totius temporis,non autem temporis ſubſequentis.

Lege. Si domeſticus vel protector ante finitum offi-
cium deceſſerit, eius ſalarium totius anni , ac
etiā ſubſequētis heres percipiet.h.d.⁊ eſt mirabile in iſto
officiali,vt ſi decedat durāte officio,heres eius debeat habere ſa-
1 lariuꝫ totius tēporis,⁊ etiā vnius anni ſubſequētis.¶ † In alijs
autem officialibus non reperitur hoc cautum,ſed heres eius de-
bet habere ſalarium totius temporis,non autem temporis ſubſe
quentis,vt j.tit.ij.l.ſi quis in ſacris.⁊ §.de aduo. diuer.iu. l. poſt
duos.§.fi.⁊ de primice.l.ij.⁊ de agen.in re.l.iij. ⁊ facit etiam quod
a no.ff.de aſſeſ.l.diem functo.[a] Et hoc no.pro heredibus aſſeſſoruꝫ
decedentium in officio,vt petere poſſint a poteſtate ſalarium to-
b tius temporis ſemeſtris,vel totius anni.[b]

ADDITIONES.

a ¶ L.diem functo. Et ibi vide que ad hanc materiam habentur
per Paul.
b ALEX. ¶ Adde ꝙ idem tenuit Bal.Ray.Alber.Ang.⁊ Bal.
poſt gl.in l.diē functo.ff.de offi.aſſeſ.facit l.j.§.diuus.in ratiōe ſui.
ff.de var.⁊ extraor.cogn.Et iſta eſt vera opi.licet Cy.in addi.Iac.
But.in d.l.diem.voluerit contrarium,vt ibi habes per do.Mar.
Lau.⁊ Bal.in c.j.quis dicatur Dux,vel Marchio.fuit ſecutus
opi.Cy.Sed quid in officiali,cum eſt paratus ingredi ciuitatem
in officio ſi deceſſit in itinere,an debebitur ſalariū heredib⁹? bal.
in d.c.j.concludit quod non.Quod limita,niſi miſiſſet aliuꝫ loco
ſui,per §.prohibemus.auth.de collat.⁊ voluit Bart.in d.l.diem
functo.Adde tamen quod licet non debeatur hoc caſu heredib⁹

debent tamen releuari ab impenſa facta per officialem in itinere. ar.l.ſi pecuniam.in prin.ff.de cond ob cauſ. Dicas quod ſi officialis fuiſſet ingreſſus ciuitatē.⁊ antequam cepiſſet adminiſtrare officium,deceſſiſſet,deberet habere ſalarium,ſecundum Bar.in d.l.j.§.diuus. ¶ Item adde quod licet mulier exercuit officiū.quia electio nulla,tamen debetur ei ſalarium,ſecundum Alber. in d.l.diem functo.per l.ab adminiſtratione.ꝯ.de leg.Facit ad hoc in ſimili de proc.in l.j.ꝯ.mand.ſecundum Bal,quod licet mandatum procuratoris ſit nullum ⁊ inefficax quo ad agendum.l.j.de proc.tamen ſi exercuit officium debet habere ſalarium. Et adde quod ſi deceſſit officialis pendente officio,ſed receſſit,quia non poterat iuſtitiam facere,debet habere ſalarium,ſecundum Bart.in d.§.diuus.in ver.iuxta predicta quero,aliquis eſt electus. Et de materia vide in l.ſi vno.§.item cum quidam.ff.loca.

De præpoſitis laborum. Rub.XVIII.

LEX VNICA.

Qui prepoſiti. Prepoſiti, laborum durante officio ſunt clariſſimi,eo ſinito inter conſulares habentur.h.d.

De proximis ſacrorum ſcriniorum, ceteriſque &c. Rub. XIX.

LEX I.

PRoximos. Proximi ſacrorum ſcriniorum ea dignitate funguntur,qua vicarij Principis,⁊ officio depoſito ſunt preponendi vicarijs Principis, qui primo officium vicariatus ſunt adepti,⁊ eorum officium eſt finitum. ¶ Item onus deſcriptionis nullo modo ſubire coguntur.h.d.

LEX II.

IN ſacris. Militantes in ſacris ſcrinijs ordinarios vel ſpectabiles iudices in prouincia exiſtentes ſalutare non compelluntur, nec etiam accedere ad conſilium,⁊ eis non debet in ſalutatione reuerentia adhiberi,aut etiam dari poteſtas ſedendi cum iudice. primates ⁊ apparitores ſi contra fecerint,trinas libras auri nomine pene ſol-
1 uant.h.d. ¶ † Nota quem cogi conſulere,⁊ etiam iudicare,vt hic,
a ⁊ ꝯ.de aduoc.diuer.iudi.l.ſancimus. ſed compromiſſum recipere
b nemo cogitur,[a] vt l.iij.§.j.ff.de arbi.⁊ hoc no.gl.hic.[b]

ADDITIONES.

a ¶ Cogitur. Adde Spe.in ti.de recuſa.§.effectus.ver.quid ſi arbiter,limita tamen niſi per ſtatutum diſponatur cogi poſſe, ſecundum Bal.in l.non iuſtam.in fi.C.ad Treb.

b ALEX. ¶ Adde quod idem d.Ant.in c.ſi pro debilitate.de off.deleg.vbi hanc gl.alle.idem Bal.Iuſti.de emp.⁊ ven.in fi.Sali.in l.ſcimus.de aduo.diuer.iud.Sed quid in cauſa, in qua doctor eſt aduocatus an cogatur conſulere? Bar.quod non,in l. proxi.de his que in teſt. delen.⁊ tex in l. Meuio.de aſſeſ.bene facit.l.quiſquis.ꝯ.de poſtul.vide Roma.in litera c.no.xxiij.

LEX III.

IN ſcrinijs. Qui militauerunt in ſacris ſcrinijs per xx.annos, ſi quieti poſtea fuerint per principem deſtinati,conſularem retinent honorem,nec poſſunt quoquo modo ab impartito otio ſeparari.

LEX IIII.

HAbemus. Poſſeſſio militantis in ſacris ſcrinijs tributum ſolum canonice indictionis preſtat, a ceteris vero muneribus non vexatur, ⁊ ſi ad maiorem dignitatem aſcendunt,non perdunt ob hoc priuilegium ſcriniorum.

LEX V.

PEculiari. Omnis militans in ſacris ſcrinijs, cuiuſcunque ſit gradus,ad Principem habet acceſſum,ſiue ſit inter clariſſimos ratione ſui grauis ſiue inter ſpectabiles.h.d.

LEX VI.

PRobiennio. Officium militantis in ſacris ſcrinijs,quod oliꝫ durabat biennio,hodie ad vnum reducitur.h.d.

LEX VII.

VNicuique. Militantes in ſacris ſcrinijs vltra numerū loco deficientiū ſuccedunt ſm ordinem gradus ſui, niſi qui poſterior eorū opera ſuperat antiquiorem in ordine,q2 tunc ſuccedunt in locū defuncti excluſo priore,niſi defunctus teneatur illi,qui eſt in ordine prior,q2 tunc poſterior,lꝫ melior in locum defuncti non ſuccedit.ſed qui prior eſt in ordine ⁊ ſubrogatus,illud ſalariū obtinebit,ꝙ in hac l.deſcribitur,⁊ pro rogatione ſoluit quantitateꝫ hic deſcriptam.Et ſi primus in ordine pecuniā ſoluere recuſauerit ſuccedere in locuꝫ defuncti in gradu poſterior admittet.Et ſi aliquis alius de numero dictorū ſcriniorū deceſſerit,qui repudiauit locū vnius defuncti,poterit locū iſtius defuncti de nouo acce-
1 ptare offerendo pecuniam.h.d. † Et no.ex prin.huius legis qđ ſi
vltra numerum canonicorum ſunt aliqui canonici deputati, q in
locum decedentiū debeant ſubrogari,qđ ſm ordinem datū iſtis
canonicis vltra numerum,quilibet ipſorū ſubrogabit in locum
deficientis canonici,vnde ſi tenens primum locū de numero ca-
nonicorū deceſſerit,ille,qui primum locū obtinet de numero illo-
rum,qui ſunt extra canonicorū numerū,in eius locū ſuccedit,⁊ ſic
de ſingulis,niſi ille.qui poſterior eſt in ordine, melior ſit priore,
q2 tunc ipſe preponeretur,niſi qui deceſſerit, fuerit deterior iſto
2 q prius eſt in ordine,qui ſe in locum eius ſubrogari petit. ¶ † Se
cundo no.hic caſum ſpecialem,in quo ſunt xv.teſtes neceſſarij ad
probationem alicuius actus,⁊ eſt ſpeciale. regulariter aūt duo
3 ſufficiunt,vt ff.de teſtib.l.vbi numerus. ¶ † Tertio nota ex fi.hu
ius legis optimum arg.ad queſtionem.Dicit ſtatutū ꝙ ſi aliquis
prior extractus fuerit de ſacculo,qui ſit mortuus,ꝙ in eius locū
debebeat ſubrogari qui prior reperitur deſcriptus in numero ſu
brogandorū in loco deficientiū.Contingit ꝙ vnus,qui mortuus
eſt,extrahitur primo de ſacculo,⁊ ille qui primus reperitur deſcri
ptus de numero ſubrogandorum in locū deficientiū,nō vult ſu-
brogari in locum iſtius mortui tractu temporis,cum reuocatur
prioratus officium,extrahitur de ſacculo quidā alius prior mor
tuus.modo ille,qui erat primo deſcriptus in numero ſubrogan-
dorū in locum deficientiū,dicit ꝙ vult in locum iſtius ſecūdi mor
tui ſubrogari.opponitur ſibi qđ non poteſt,q2 noluit in locū pri-
mi mortui extracti ſubrogari.Iſta lex determinat cōtrarium, q2
licet tenuerit tunc,tamen nunc poteſt acceptare,quod not.

LEX VIII.

PRoximos. Qui longo tempore probabiliter militauerint in ſacris ſcrinijs,finito officio cingulo comitiue ſacri palatij dum viuunt vtuntur,⁊ nihilominus omnia priuilegia data eis ſalua manent.h.d.

LEX IX.

IN ſacris. Militās in ſacris ſcrinijs, qui antequam conueniretur in vltimo commeatu accepto ſe abſentauit, durante tempore commeatus predicti conueniri non poteſt,⁊ etiam ab indictionibus munerum publicoruꝫ officio depoſito ſunt immunes,⁊ domus,quas in prouincia poſſident.ab onere metatoruꝫ non vexantur.Quod autem ſit onus metatorum,videbitis ꝯ.de metatis.

LEX X.

HAc parte. Militantes in ſacris ſcrinijs principis,debent eſſe lxij.videlicet xxiiij.ſuper epiſtolis.xxxiiij.ſuper libellis cōuētionalibus,⁊ quatuor qui ſunt omnibus predictis ſeniores,nec duplici officio fun-
1 gi poſſunt h.d. † Et nota ex hac lege quod quis non poteſt fungi
duplici officio.Concordantie ſunt in glo.

LEX XI.

SI quis. Si militans in ſacris ſcrinijs deceſſit.⁊ in eius locum fuerit alius ſubrogatus ſalarium debitum ei inter creditores diuidetur hereditate nō dum adita,ſalua tamen priuilegiorum prerogatiua,ea vero adi-
ta ſalarium heredibus debetur pro preterito tempore,⁊ etiam re
1 ſidui temporis.h.d. † Et nota quod ſucceſſori debetur ſalariuꝫ de
functi pro toto tempore.De quo vide vt dixi ꝯ.de domeſti.l.fi.

LEX XII.

IN ſacris. Militantes in ſacris ſcrinijs.⁊ eorum parentes,vxores,liberi.coloni adſcriptitij,⁊ ſerui eorum ciuiliter ⁊ criminaliter corā officiorum magiſtro ſunt conueniendi,⁊ ſi in prouincia conueniuntur,ſatiſdare non coguntur de iudicio ſiſti,licet immo

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN